

Folkhälsomyndigheten

Nationell strategi för sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR)

En mall för presentationer av SRHR-strategin

Vid användning av denna mall gäller följande:

- Mallen kan användas för presentationer av den nationella strategin för SRHR.
- Användaren kan utveckla presentationen utifrån behov.
- "Grafik: Folkhälsomyndigheten" behöver alltid anges i dokument där infografik används.

SRHR är en del av folkhälsan

- Sexuell och reproduktiv hälsa hänger samman med den allmänna hälsan och påverkar människor genom hela livet. Därför är SRHR en nödvändig del i folkhälsoarbetet.
- Utifrån ett internationellt perspektiv har befolkningen i Sverige en god sexuell och reproduktiv hälsa.
- Samtidigt är den sexuella och reproduktiva hälsan ojämlikt fördelad i befolkningen och det finns systematiska skillnader mellan olika grupper i samhället.
- En viktig orsak bakom dessa skillnader är ojämlikhet i livsvillkor och förutsättningar.

En nationell strategi för SRHR

- Presenterades för regeringen 2020.
- Avser att peka ut riktningen för Sveriges fortsatta arbete med SRHR.
- Strategin innehåller:
 - Målsättningar
 - Åtgärdsområden
 - Utgångspunkter för arbetet
 - Grupper som särskilt behöver prioriteras
 - Aktörer som behöver bidra i arbetet

SRHR-strategin har kopplingar till ett flertal nationella och internationella styrdokument

- Folkhälsopolitiskens målområden
- De jämställdhetspolitiska målen
- Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor
- Handlingsplan mot könsstympning av flickor och kvinnor
- Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar

SRHR-strategin har kopplingar till ett flertal nationella och internationella styrdokument

- En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck
- Agenda 2030 – FN:s globala mål för hållbar utveckling
- Action Plan for Sexual and Reproductive Health – WHO:s europeiska handlingsplan för SRHR

Strategin utgår från en bred förståelse av SRHR

- Strategin använder en definition av SRHR som Guttmacher-Lancet-kommissionen lanserade 2018.
- Definitionen är bredare än tidigare definitioner av SRHR och återspeglar en framväxande samsyn om vilka behov, tjänster och åtgärder som krävs för att tillgodose alla människors behov av sexuell och reproduktiv hälsa.

Strategin utgår från en bred förståelse av SRHR

GUTTMACHER-LANCET-KOMMISSIONENS DEFINITION:

Sexuell och reproduktiv hälsa är ett tillstånd av fysiskt, känslomässigt, psykiskt och socialt välbefinnande i förhållande till alla aspekter av sexualitet och reproduktion, och inte bara avsaknad av sjukdom, dysfunktion eller skada. Alla människor har rätt att fatta beslut om sina egna kroppar och ha tillgång till hälso- och sjukvård och andra hälsofrämjande insatser som stödjer den rätten.

Strategin utgår från en bred förståelse av SRHR

GUTTMACHER-LANCET-KOMMISSIONENS DEFINITION:

För att uppnå sexuell och reproduktiv hälsa krävs erkännande av sexuella och reproduktiva rättigheter, som baseras på mänskliga rättigheter för alla att:

- respekteras i sin kroppsliga integritet, sitt privatliv och sitt personliga självbestämmande
- fritt få definiera sin egen sexualitet, inklusive sexuell identitet, könsidentitet och könsuttryck
- avgöra om och när man vill vara sexuellt aktiv
- välja sina sexualpartners

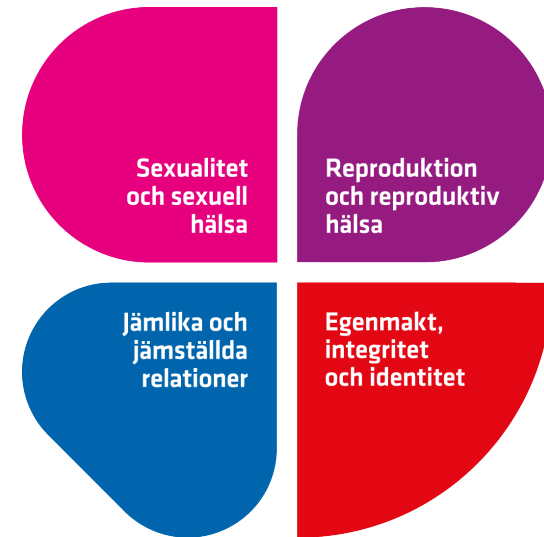
Strategin utgår från en bred förståelse av SRHR

GUTTMACHER-LANCET-KOMMISSIONENS DEFINITION:

- Ha säkra och njutbara sexuella upplevelser
- Välja om, när och med vem man ska ingå äktenskap
- Avgöra om, när och hur man vill ha barn och hur många barn man vill ha
- Ha tillgång till information, resurser, tjänster och det stöd som krävs för att uppnå det ovanstående, genom hela livet, utan risk för diskriminering, tvång, utnyttjade eller våld

Strategins mål

- Övergripande mål: en god, jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa i hela befolkningen.
- Det övergripande målet är nedbrutet i fyra delmål:
 1. Sexualitet och sexuell hälsa
 2. Reproduktion och reproduktiv hälsa
 3. Egenmakt, integritet och identitet med koppling till hälsa
 4. Jämlika och jämställda relationer med koppling till hälsa
- Delmålen är visionära och långsiktiga.
- Varje delmål ringar in ett målområde inom SRHR.
- Delmålen är formulerade så att de återspeglar de sexuella och reproduktiva rättigheterna.

Sexualitet och sexuell hälsa

DELMÅL 1

Alla har frihet att avgöra om, när och hur de vill vara sexuellt aktiva, välja sina sexualpartner i jämlikhet och samtycke, ha njutbara sexuella upplevelser, utan risk för sexuellt överförda infektioner och oönskade graviditeter.

Reproduktion och reproduktiv hälsa

DELMÅL 2

Alla har rätt till en god reproduktiv hälsa och kan välja om, när, hur många och på vilket sätt de önskar få barn samt har rätt till en trygg och säker vård vid graviditet, förlossning och abort.

Egenmakt, integritet och identitet med koppling till hälsa

DELMÅL 3

Alla respekteras och stärks i sin egenmakt, i sin kroppsliga integritet och i sitt privatliv samt i sin sexuella identitet och könsidentitet, utan begränsningar och stigmatisering.

Alla har rätt till frihet från diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier, samt våld eller förtryck.

Jämlika och jämställda relationer med koppling till hälsa

DELMÅL 4

Alla har rätt att fritt välja om, när och med vem eller vilka de vill ha en relation eller leva tillsammans med i jämlikhet.

Alla har också rätt att fritt välja om, när och med vem äktenskap ingås eller upplöses.

Åtgärdsområden

Ett antal åtgärder behöver genomföras för att strategins mål ska uppnås. Åtgärderna är grupperade i sju delvis överlappande åtgärdsområden:

1. Skapa strukturella förutsättningar för SRHR
2. Synliggör SRHR som en del av folkhälsan
3. Säkerställ kompetens hos berörda yrkesgrupper
4. Säkra rätten till kunskap och information
5. Främja sexuell och reproduktiv hälsa genom hela livet
6. Förebygg sexuell och reproduktiv ohälsa genom hela livet
7. Skapa jämlik och tillgänglig vård, stöd och behandling

Utgångspunkter för det nationella SRHR-arbetet

För att nå målen behöver dessa perspektiv ligga till grund för det nationella SRHR-arbetet:

- Rättighetsperspektivet
- Livsloppsperspektivet
- Förutsättningar för en jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa

Rättighetsperspektivet

STRATEGINS UTGÅNGSPUNKTER

- Inskärper principen om allas rätt till en god sexuell och reproduktiv hälsa.
- Har sin grund i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och alla människors lika värde.
- Människor betraktas som rättighetsbärare, inte som passiva mottagare av hjälp.
- Statliga myndigheter är pliktbara som ansvarar för att förverkliga människors rättigheter.
- Särskilt fokus på marginaliserade och diskriminerade grupper.

Livsloppsperspektivet

STRATEGINS UTGÅNGSPUNKTER

- Ett holistiskt synsätt som tydliggör att SRHR är ett område som har betydelse för människor genom hela livet.
- Den sexuella och reproduktiva hälsan hänger ihop med en mängd faktorer och processer som pågår under olika faser i livet.
- De sexuella och reproduktiva behoven av stöd, vård och kunskap kan variera över livets gång och olika typer av insatser behövs under olika faser.
- SRHR-insatser under en viss fas kan påverka vilka hälsobehov som uppstår under senare faser i livet.

Förutsättningar för en jämlik och jämställd hälsa

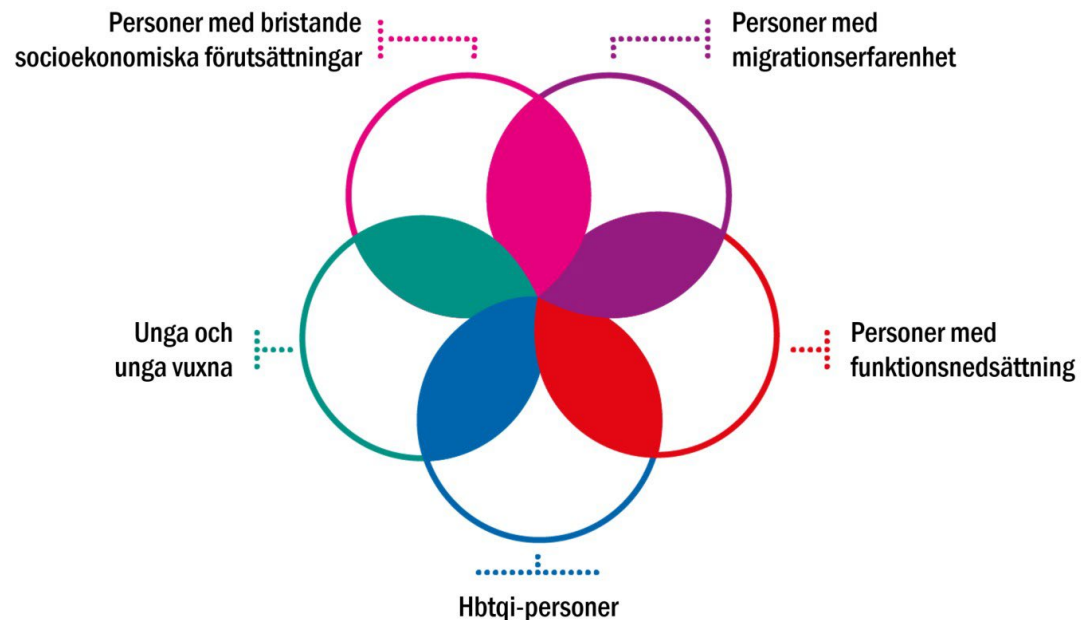
STRATEGINS UTGÅNGSPUNKTER

- Människor har olika förutsättningar för sexuell och reproduktiv hälsa.
- SRHR-insatser behöver organiseras med hänsyn till varje individs behov.
- Förutsättningar för hälsa formas av en lång rad faktorer som kan indelas i strukturella, individuella och biologiska faktorer. Dessa faktorer samspelar och kan förstärka varandra.

Grupper i samhället som behöver prioriteras

- Strategin omfattar hela befolkningen.
- Samtidigt identifieras fem samhällsgrupper som särskilt behöver prioriteras i arbetet.
- Grupperna har generellt en sämre sexuell och reproduktiv hälsa, och gruppernas förutsättningar för hälsa behöver förbättras.
- Grupperna är överlappande och tillhörighet till flera grupper kan förstärka utsattheten för ohälsa.

Aktörer som behöver bidra

- En mängd aktörer inom olika samhällssektorer på nationell, regional och kommunal nivå är involverade i arbetet med SRHR.
- För att nå strategins mål krävs ett tvärasektoriellt och samordnat arbete där alla som har uppdrag och ansvar inom SRHR-området aktivt medverkar.
- Arbetet med SRHR samordnas och utvecklas av Folkhälsomyndigheten tillsammans med andra statliga myndigheter, regioner, kommuner, det civila samhället och övriga aktörer.

Få mer kunskap om SRHR

På Folkhälsomyndighetens webbplats kan du ta del av SRHR-strategin i sin helhet. Där finns också mer kunskap om SRHR i Sverige.

www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/sexuell-halsa-hivprevention

The screenshot shows the website interface for 'Sexuell hälsa och hivprevention'. At the top, there is a search bar and navigation links for 'Press', 'A-O', 'Minoritetsspråk', 'Teckenspråk', 'Lättlast', and 'In English'. The main navigation bar includes 'Statistik & rapportering', 'Livsvillkor & levnadsvanor', 'Mikrobiologi & laboratorieanalyser', and 'Smittskydd & beredskap'. The breadcrumb trail is 'Livsvillkor & levnadsvanor > Sexuell hälsa och hivprevention'. On the left, a sidebar lists various topics under 'Livsvillkor & levnadsvanor', with 'Sexuell hälsa och hivprevention' selected. The main content area features a 'Lyssna' button and a paragraph explaining the agency's three reports on sexual and reproductive health and rights (SRHR) and HIV/STI prevention. Below this are three featured sections: 'SRHR' (Sexual and reproductive health and rights), 'Hiv och STI' (HIV and STI), and 'Hbtqi' (Health of LGBTQ+ people), each with an icon and a brief description.

Livsvillkor & levnadsvanor	
Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS)	+
Friluftsliv	+
Mat och fysisk aktivitet	+
Hälsa i olika grupper	+
Miljöhälsa och hälsoskydd	+
Psykisk hälsa och suicidprevention	+
Sexuell hälsa och hivprevention	-
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	+

Sexuell hälsa och hivprevention

🔊 Lyssna

Folkhälsomyndigheten har tre uppdrag inom området hälsa och sexualitet: Hiv- och STI-prevention, Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och Hälsan hos homo- och bisexuella, transpersoner, queera personer och personer med intersexvariation (hbtqi).

SRHR

Information om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Hiv och STI

Information om humant immunbristvirus (hiv) och sexuellt överförda infektioner (STI).

Hbtqi

Information om hälsan hos homo- och bisexuella, transpersoner, queera personer och personer med intersexvariation (hbtqi).